

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 610/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **RYG Investments s. r. o.**, Trstínska 11, Bratislava, zastúpenej **CORVIN LEGAL s. r. o.**, Thurzova 1524/6, Košice, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava III č. k. 21K/34/2023-282 z 31. januára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením, ktorým bol podľa § 14 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) odmietnutý jej návrh na vyhlásenie konkurzu, pretože podľa uznesenia sťažovateľka nemôže byť veriteľkou označeného dlžníka. Uznesenie žiada zrušiť a vec vrátiť Mestskému súdu Bratislava III (ďalej len „mestský súd“ alebo „konkurzný súd“) na ďalšie konanie.
2. Sťažovateľka v pozícii veriteľky navrhla vyhlásenie konkurzu na majetok ňou označeného dlžníka – spoločnosť Panoramis, s.r.o (ďalej aj „dlžník“), ktorá je dcérskou spoločnosťou Arca Investments, a.s. v reštrukturalizácii, pričom Arca Investments, a.s. je jediným spoločníkom Panoramis, s.r.o, ako je zrejme z obchodného registra.
3. Sťažovateľka je vlastníkom dvoch vlastných zmeniek, ktoré vystavila spoločnosť Arca Investments, a.s. v reštrukturalizácii, na zmenkovú sumu 122 475 eur, resp. 111 825 eur.
4. Sťažovateľka vychádzala z právneho názoru, že medzi obchodnými spoločnosťami (i) Arca Investments, a. s. – tzv. matkou, a (ii) Panoramis, s.r.o. – tzv. dcérou je solidárny vzťah na základe

§ 10 ods. 4 Obchodného zákonníka (ďalej len „ObZ“), a preto môže svoj nárok, ktorý má voči materskej spoločnosti, uplatniť voči dcérskej spoločnosti.

5. Podľa § 10 ods. 4 ObZ ak podniká spolu viac osôb pod spoločným označením bez založenia právnickej osoby, sú tieto osoby spoločne a nerozdielne povinné splniť záväzky vzniknuté pri podnikaní.

6. Sťažovateľka predmetné pohľadávky doložila potvrdením audítora, z ktorého obsahu vyplývalo, že sťažovateľka zmenkové pohľadávky voči dlžníkovi – Panoramis, s.r.o, eviduje v účtovníctve v súlade s účtovným predpismi, a to voči spoločnostiam Arca Investments a.s. a Panoramis, s.r.o, ktoré sú solidárnymi dlžníkmi a dlžia spoločne a nerozdielne, a že tieto pohľadávky majú doložený dôvod vzniku, a to existenciu samotných zmeniek.

7. V konaní pred mestským súdom ako konkurzným súdom dotknutý dlžník argumentoval, že sa návrh zakladá na nesprávnej interpretácii § 10 ods. 4 ObZ s cieľom umelého vykonštruovania domnelých pohľadávok. Zdôraznil, že medzi ním a navrhovateľkou (sťažovateľkou) neexistuje žiadny záväzkový vzťah, v dôsledku ktorého by navrhovateľka mala voči dlžníkovi akúkoľvek pohľadávku.

8. Dlžník pred mestským súdom namietal sťažovateľkinu aktívnu vecnú legitimáciu na podanie návrhu, resp. svoju solidaritu s materskou spoločnosťou.

9. Dlžník poukázal na skutočnosť, že je samostatnou právnickou osobou, samostatne vykonávajúcou podnikateľskú činnosť pod vlastným obchodným menom, odlišiteľným od obchodných mien iných právnických osôb. Skutočnosť, že je dcérskou spoločnosťou spoločnosti Arca Investments, v žiadnom prípade automaticky nezakladá spoločné podnikanie v zmysle § 10 ods. 4 ObZ. Rovnako spoločnosť Arca Investments je samostatnou právnickou osobou, ktorá vystupuje a koná v rámci všetkých právnych vzťahov s tretími osobami vo vlastnom mene a na vlastný účet a pod vlastným, nezameniteľným obchodným menom „Arca Investments, a.s. v reštrukturalizácii“. Vzťah dlžníka a spoločnosti Arca Investments je výlučne vzťahom materskej a dcérskej spoločnosti. Zo vzťahu materskej a dcérskej spoločnosti a ani z akéhokoľvek vzťahu kapitálovo prepojených právnických osôb nemožno vyvodiť spoločné podnikanie pod spoločným označením v zmysle § 10 ods. 4 ObZ ani v zmysle § 829 a nasl. Občianskeho zákonníka. Záväzky spoločnosti Arca Investments nijako nesúvisia s dlžníkom a jeho predmetom podnikania, a preto v žiadnom prípade nie je povinný spoločne a nerozdielne plniť záväzky spoločnosti Arca Investments.

10. Mestský súd vzhľadom na jeho pochybnosti o solidárnej zodpovednosti za záväzok vyzval podľa § 14 ods. 1 ZKR sťažovateľku na doloženie dokladov preukazujúcich jej pohľadávku.

11. Podľa § 14 ods. 1 ZKR ak súd zistí, že návrh na vyhlásenie konkurzu spĺňa zákonom ustanovené náležitosti, najneskôr do 15 dní od doručenia návrhu rozhodne o začatí konkurzného konania. Inak v rovnakej lehote uznesením poučí navrhovateľa o nedostatkoch návrhu a vyzve ho, aby tieto nedostatky v lehote 10 dní odstránil. Ak tak navrhovateľ neurobí, súd návrh odmietne najneskôr do 15 dní po tom, čo uplynula lehota na odstránenie nedostatkov. Inak v rovnakej lehote rozhodne o začatí konkurzného konania. Proti uzneseniu o odmietnutí návrhu odvolanie nie je prípustné. Uznesenie o začatí konkurzného konania alebo uznesenie o odmietnutí návrhu súd

doručí navrhovateľovi a dlžníkovi; uznesenie o odmietnutí návrhu súd nezverejňuje v Obchodnom vestníku.

12. Sťažovateľka v odpovedi na výzvu polemizovala so skutočnosťou, že konkurzný súd spochybnil jej procesnú legitimitáciu, a to zhodnými argumentmi, aké uvádza v ústavnej sťažnosti. Súd podľa sťažovateľky nesmie vyžadovať náležitosti nad rámec § 14 ZKR a § 161 Civilného sporového poriadku, teda nie je oprávnený posudzovať pohľadávku z hmotnoprávneho hľadiska. Sťažovateľka zároveň zdôraznila, že predložila právne perfektné potvrdenie audítora. Mestský súd napadnutým uznesením návrh odmietol pre neodstránenie nedostatkov návrhu a v odôvodnení napadnutého rozhodnutia zotrval na neakceptovaní sťažovateľkinej legitimitácie.

13. Mestský súd konštatoval, že z dôkazov nevyplýva, že by sa tieto spoločnosti pri výkone podnikateľskej činnosti označovali názvom celej finančnej skupiny Arca bez toho, aby bolo zrejmé, že daný člen skupiny podniká pod vlastným obchodným menom a tiež že by právne úkony urobené pri podnikateľskej činnosti robil pod názvom skupiny spoločností Arca, a nie pod svojim obchodným menom. Označenie skupina Arca je len názvom holdingovej korporáčnej štruktúry tvoriacej skupinu majetkovo prepojených spoločností, ktorej členmi je aj dlžník a vystaviteľ zmeniek, ktorého majiteľom je navrhovateľ a z ktorého vyvodzuje aktívnu vecnú legitimitáciu na podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu na majetok dlžníka. Jednotliví členovia tejto skupiny spoločností Arca majú vlastnú právnu subjektivitu a každá aj samostatne zodpovedá za svoje záväzky. V slovenskom právnom poriadku absentuje úprava zodpovednosti člena skupiny spoločností za záväzky ostatných členov skupiny (holdingu). Pri výkone podnikateľskej činnosti jednotlivých členov skupiny spoločností samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť je napriek tomu, že sú súčasťou holdingovej korporáčnej štruktúry, uvedený typ zodpovednosti z § 10 ods. 4 Obchodného zákonníka nevyvoditeľný.

14. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka namieta, že mestský súd od nej požadoval doklady na rámec tých, ktoré zákon vyžaduje od audítorky. Zásadným argumentom sťažovateľky je právny názor, podľa ktorého ZKR umožňuje v štádiu pred vyhlásením konkurzu len formálny prieskum pohľadávky. *Nejestvuje právna norma*, ktorá by súdu v konaní pred rozhodnutím o začatí konkurzného konania umožňovala vykonávať hmotnoprávny prieskum pohľadávky veriteľa. Nielenže tento postup nemá oporu v právnej úprave, ale je navyše v rozpore s rozhodovacou praxou všeobecných súdov (judikát R 34/2016, začaté konkurzné konania vedené Okresným súdom Žilina pod sp. zn.10K/8/2023, vedené Mestským súdom Bratislava III pod sp. zn. 24K/21/2023, vedené Mestským súdom Bratislava III pod sp. zn. 21K/20/2023, vedené Mestským súdom Bratislava III pod sp. zn. 81K/22/2023, vedené Mestským súdom Bratislava III pod sp. zn. 21K/21/2023) a rovnako popiera základné poznatky procesnej teórie, pretože pri nedostatku aktívnej legitimitácie sa má návrh zamietť, a nie odmietiť. Sťažovateľka je z týchto dôvodov presvedčená, že mestský súd porušil jej právo na prístup k súdu.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

15. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola

vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom. Každú takúto sťažnosť ústavný súd predbežne prerokuje podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

16. Podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť ústavnú sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená. Za zjavne neopodstatnenú možno podľa ustálenej judikatúry považovať takú ústavnú sťažnosť, pri ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

17. Ústavný súd dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená.

18. Sťažovateľka tvrdí, že mestský súd tým, že *bez zákonnej opory* (bod 14) a v rozpore s rozhodovacou praxou súdov skúmal ešte pred začatím konkurzu existenciu hmotnoprávneho vzťahu medzi sťažovateľkou ako veriteľkou na jednej strane a dcérskou spoločnosťou zmenkového dlžníka na strane druhej a odmietol jej návrh na začatie konkurzu, porušil jej základné právo na prístup k súdu podľa označených referenčných noriem.

19. Ústava v texte čl. 46 ods. 1 zaručuje predovšetkým právo na prístup k súdu (II. ÚS 591/2012, I. ÚS 336/2019), a to na základe splnenia zákonných podmienok, a preto ústavný súd pristupuje striktne k námietkam porušenia tejto zložky práva na súdnu ochranu. Ak by súd nemal zákonnú oporu na odmietnutie návrhy, resp. navrhovateľ by splnil zákonné podmienky konania, tak by odmietnutie veci znamenalo porušenie práva na prístup k súdu.

20. Preskúmaná vec je vzhľadom na osobitosť konkurzného konania charakteristická tým, že v nej nejde len o „rýdzo procesný“ prístup k súdu spočívajúci v preskúmaní splnení podmienok konania, ale že súčasťou prístupu je aj posúdenie základných parametrov prihlasovanej pohľadávky.

21. Sťažovateľkinej argumentácii možno porozumieť, pretože prieskum pohľadávky pred začatím konania sa obmedzuje na základné parametre pohľadávky. Táto koncepcia v ZKR je vyvážením medzi ochranou pozície subjektu, proti ktorému smeruje návrh na konkurz, a nutnosťou efektivity a pružnosti bankrotov v ekonomickom živote. Z tohto dôvodu ZKR v § 14 ods. 1 upravuje konanie pred začatím konkurzu, v ktorom sa preverujú náležitosti návrhu a ktoré je viazané prísnyimi lehotami.

22. Z hľadiska ústavnoprávneho však ústavný súd konštatuje, že mestský súd na svoje rozhodnutie zákonnú oporu mal, a to vo slove „pohľadávka“ v § 12 ods. 2 ZKR. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že mestský súd už a limine v režime § 14 ods. 1 ZKR zistil, že medzi veriteľom a „dlžníkom“ nemôže prima facie vzniknúť hmotnoprávny vzťah. Tomu zodpovedá aj procesný pojem „odmieta“ vyhradený základným procesným podmienkam. V prerokovanej veci tak vznikla osobitná skutková a právna situácia, keď veriteľ odvodzoval svoju pohľadávku na základe koncernového práva, na základe prerušenia tzv. korporátneho závoja (porov. Husár, J., Csach, K. Obchodná spoločnosť ako právnická osoba, UPJŠ Košice, 2014; Csach, K. Faktické riadenie a ovládanie obchodných spoločností: Na ceste k slovenskému koncernovému právu. In: Rekodifikácie obchodného práva – päť let poté. Svazek I. Pocta Stanislavě Černé. Praha : Wolters Kluwer ČR, 2019; Csach, K., Komentár k § 10 ods. 4 Obchodného zákonníka – In: Ovečková, O.

a kol. Obchodný zákonník. Veľký komentár. 2. vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer s. r. o., s. 22 a nasl.).

23. ZKR takúto situáciu explicitne nepredpokladá a vzhľadom na osobitosť daného typu vzťahu je to z hľadiska legislatívneho pochopiteľné. Mestský súd mal dve možnosti výkladu, a to buď preferovať (i) na jednej strane ochranu adresáta konkurzu, dlžníka a ostatných „skutočných“ veriteľov, alebo na (ii) strane druhej sťažovateľku – veriteľku materskej spoločnosti. Mestský súd v podstate rozhodol, že voči adresátovi má sťažovateľka takpovediac ne-pohládavku, teda domnelý nárok, ktorý ani neprekročil prah spornej pohládavky, a návrh sťažovateľky odmietol. Potvrdenie audítora nemôže nahradiť skutočnosť, že pohládavka právne neexistuje.

24. Ústavný súd musí dodať, že vec sa nepriamo týka samej podstaty obchodného práva, a to samostatnosti právnických osôb, ktorá je súčasťou tak kontinentálneho práva (§ 18 ods. 1 a § 18 ods. 2 písm. b) Občianskeho zákonníka, § 56 ods. 1 ObZ), ako aj právnej tradície angloamerickej (Salomon v A Salomon & Co Ltd [1896] UKHL 1, [1897] AC 22). Z tejto zásady možno odvodiť, že prerušenie korporátneho závoja, čo v podstate navrhovala sťažovateľka, je výnimkou, ktorá vyžaduje silnú zákonnú oporu, ktorá v predmetnej veci nebola na základe § 10 ods. 4 ObZ splnená.

25. Na tomto mieste sa ústavný súd vracia k formulácii čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého porušenie namieta sťažovateľka. Dané ustanovenie stanovuje, že každý má právo na ochranu „svojho“ práva, či už práva patriaceho subjektu, alebo domnele patriaceho. Mestský súd už v konaní pred začatím konkurzu zistil, že sťažovateľka nemá v prerokúvanej veci „svoje“ právo, a preto ju nepustil do ďalšej fázy konania. V tejto predbežnej fáze postupoval mestský súd nearbitrárne, a to tak z hľadiska dôvodnosti – zákonnej opory, ako aj z hľadiska procesnej nearbitrárnosti, pretože rozhodnutie bolo dôkladne odôvodnené. Mestský súd sa veci riadne venoval, čoho dôkazom je aj výzva na doplnenie dokladov (bod 10).

26. Sťažovateľkou citované rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 263/2023 a sp. zn. III. ÚS 495/2012 sa týkajú tzv. formálnych kritérií prihlasovaných pohládavok, a preto nie sú v napätí s predmetnou vecou. Naopak, ústavný súd sťažovateľke už v predchádzajúcich rozhodnutiach nevyhovел, a to jednak nálezom sp. zn. III. ÚS 3/2024, ako aj uzneseniami sp. zn. IV. ÚS 662/2023 a sp. zn. III. ÚS 252/2024.

27. Ústavný súd z uvedených dôvodov konštatuje, že napadnutými rozhodnutiami nedošlo k zásahu do sťažovateľkiných základných práv, a preto jej ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu